

[Dupont.]

I konsekvens af udskydelsen af ikrafttrædelsestidspunktet for bestemmelserne vedrørende tilskudsreglerne har ministeren også stillet ændringsforslag om, at ikrafttrædelsestidspunktet for tilskudsreglerne for Færøerne i lovforslaget om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. udskydes til 1. april 1967.

Dette kan udvalget enstemmigt tiltræde, og efter dette kan jeg i øvrigt anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Man foretog derpå afstemning over det til forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Dernæst foretoges afstemning over det til forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. stillede ændringsforslag.

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen
vedtoges med 143 stemmer mod 4.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændring i lov om stats-tilskud til Københavns kommunale skolevæsen
vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1965-31. marts 1966.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 170) findes i tidenden sp. 4928, finansudvalgets betænkning i tillæg D. sp. 4809).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

§§ 1-21
vedtoges uden afstemning.

§ 22, hovedkonto 10,
vedtoges med 134 stemmer mod 10; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§ 22, hovedkontiene 11-27, 30, 40, 50, 60, 81 og 82, betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som § 22, hovedkonto 10.

§ 22 i øvrigt og §§ 23-30
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg stiller forslag om, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til patentlov

(Lovforslaget (nr. 173) findes i tillæg A. sp. 2409, fræmsættelsen i tidenden sp. 5230).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter

(Lovforslaget (nr. 174) findes i tillæg A. sp. 2407, fremsættelsen i tidenden sp. 5230).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

(Lovforslaget (nr. 175) findes i tillæg A. sp. 2287, fremsættelsen i tidenden sp. 5230).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Lund Jensen: De tre lovforslag er resultatet af et praktisk stykke nordisk samarbejde. Vi er efterhånden nået langt med hensyn til koordinering af lovgivningen inden for de nordiske lande, men med den her foreslåede patentlov tilsigter man at gå et skridt videre end sædvanligt, idet der ikke blot er tale om at indføre ensartede lovregler for udstedelse af patenter i de 4 nordiske lande, Danmark, Norge, Sverige og Finland, men der er i virkeligheden tale om at indføre en fælles administration af patentudstedelsen.

Efter lovforslaget får patentmyndighederne i hvert af de nordiske lande adkomst til at udstede patenter med gyldighed ikke blot i hjemlandet, men også for et eller flere af de nordiske lande. Dette forudsætter naturligvis, at lovbestemmelserne om patenter og enerettigheder er enslydende i de pågældende lande. Med dette formål for øje blev der på foranledning af Nordisk Råd allerede i 1955 nedsat komiteer i de forskellige lande til at udarbejde et fælles lovudkast. Resultatet heraf foreligger nu med det lovforslag, vi her behandler, og samtidig er der fremsat tilsvarende forslag i Norge og Sverige, medens Finland endnu ikke har kunnet fremsætte et tilsvarende forslag på grund af den herskende regeringskrise.

Det siger sig selv, at en sådan form for lovgivning i nogen grad stiller os over for en bunden opgave. Hvis vi skal nå det tilsigtede resultat, kan vi faktisk ikke foretage ændringer i lovforslagets principper, medmindre tilsvarende ændringer accepteres af de tre landes parlamenter. Det er da også med sådanne eventualiteter for øje, at handelsministeren i sin fremsættelse bebudede, at der er aftalt et fællesmøde mellem de 4 landes lovudvalg i august måned.

Det er jo åbenbart, at der er store fordele forbundet med en sådan koordinering. Den, der søger patent i de 4 nordiske lande, vil fremtidig kunne nøjes med én ansøgning, ét honorar til patentagenter og én ansøgningsafgift i stedet for som nu 4 ansøgninger, 4 afgifter og 4 honorarer. For patentmyndighederne vil det betyde en tilsvarende letelse; i stedet for at 4 patentdirektorater nu sidder og gransker den samme ansøgning, vil fremtidig ét direktorat kunne træffe afgørelsen med virkning for alle 4 lande.

Efter hvad der oplyses i den fællesnordiske betænkning, skulle der på den måde kunne spares 110 højt kvalificerede ingeniører. Nu behøver man næppe at frygte, at disse ingeniører vil blive arbejdsløse, idet der i de 4 landes patentdirektorater ligger et meget stort antal ansøgninger og venter på at blive færdigekspederet. Som følge af mangel på kvalificeret arbejdskraft tager det nu mellem 3 og 5 år at få en patentansøgning færdigbehandlet, så alene af den grund vil det være nyttigt med en rationalisering af arbejdet. På den anden side må det påregnes, at indførelsen af et fælles nordisk patentsystem vil medføre, at flere udenlandske opfindelser søges patenteret her i landet. Hertil kommer, at området for de artikler, der kan patenteres, udvides ret betydeligt, så det er næppe urealistisk at regne med, at der i løbet af en årrække vil ske en tredobling af antallet af patentansøgninger her i landet.

Efter lovforslaget sker der som sagt en betydelig udvidelse af de patentbare områder. Det gælder lægemidler, som hidtil har været holdt udenfor, idet kun fremstillingsmåden, men ikke selve midlet, har kunnet opnå patentbeskyttelse, og det samme er tilfældet med fodermidler.

Efter den gældende lov kan der heller ikke udstedes patent for nærings- eller nydelsesmidler, hverken når det gælder fremstillingsmåden eller selve produktet. I lovforslaget åbnes der muligheder for efter en overgangstid at inddrage også disse områder under patentbeskyttelsen. Der foreligger ikke noget konkret om, hvor lang denne overgangstid skal være. Det fremgår af lovforslaget, at bestemmelsen sættes i kraft efter fælles overenskomst mellem de fire deltagende stater, men så vidt jeg forstår, skal ikrafttrædelsen dog ske senest 10 år efter;

[Lund Jensen.]

at vi har ratificeret Europarådets konvention.

Som det fremgår af bemærkningerne, og navnlig af handelsministerens fremsættelsestale, har såvel Industrirådet som Landbrugsrådet gjort indsigelse mod den foreslåede udvidelse af patentområderne. Jeg skal ikke forsøge at argumentere mod disse indsigelser — det synes jeg, handelsministeren har gjort på en overbevisende måde i sin fremsættelsestale, som jeg tillader mig at henvise til; blot ønsker jeg at tilføje, at jeg finder det synspunkt, der ligger til grund for protesterne, for ensidigt og kortsynet, idet det kun tager hensyn til hjemlandet. Vel er det rigtigt, at vi gennem en fortsat begrænsning af patentområderne ville få friere spil inden for landets egne grænser, men med den kraftige ekspansion i eksporten, som både landbrug og industri er inde i, lægges tyngdepunktet i stadig højere grad over på eksportmarkederne, og dér må vi jo nødvendigvis respektere eksisterende patentbeskyttelser, så uanset om vi vedtager forslaget eller ej, må både industri og landbrug holde sig à jour med de patenter, der gælder i eksportlandene, og den dag, vi skal ind i en større markedsdannelse, vil vi formentlig blive tvunget til at tilpasse vort patentsystem i den retning, som her foreslås.

For øvrigt giver de betænkeligheder, der er fremført af organisationerne, anledning til at stille det spørgsmål, hvorfor vi i det hele taget skal have en patentlov med de begrænsninger i virksomhedernes dispositionsfrihed, som den fører med sig. Et patent er jo i virkeligheden en eksklusiv monopolbeskyttelse, og som bekendt er monodannelser ikke just det, vi er mest glade for, men i modsætning til de fleste former for monopol rummer patentmonopolet adskillige positive sider. Gennem udstedelsen af patent kommer den pågældende opfindelse til offentlighedens kundskab, så opfinderens muligheder for at hindre en rationel udnyttelse af opfindelsen begrænses. Og i alle tilfælde ophæves eneretsbestemmelsen senest ved patentets udløb, 17 år efter patentets udstedelse, hvorefter opfindelsen vil være til fri afbenyttelse.

Det viser sig da også, at man i alle civiliserede lande både i øst og vest opretholder

patentlove, som man for tiden er i færd med at revidere og modernisere efter samme retningslinjer som det forslag, vi her behandler. F. eks. har både Europarådet og fællesmarkedslandene udarbejdet forslag til konventioner om en fælles europæisk patentlovgivning, som kun venter på en afklaring af markedsproblemerne for at blive sat i kraft.

Jeg skal i øvrigt ikke her ved første behandling komme ind på lovforslagets mangel og meget komplicerede specialbestemmelser, men jeg kan på mit partis vegne anbefale forslaget til vedtagelse, idet jeg dog vil henstille, at man under udvalgsarbejdet søger at finde udveje for oprettelse af en fælles nordisk ankeinstans for at sikre ensartede afgørelser i appelsager.

Også forslaget til ændringer i lov om hemmelige patenter kan jeg anbefale til vedtagelse. Ændringerne går kun ud på at skabe overensstemmelse med det patentlovsforslag, som her er til behandling, og så vidt jeg kan se medfører dette ingen ændring i den gældende praksis vedrørende de såkaldte hemmelige patenter.

Det tredje lovforslag, vi har til behandling, ændring i loven om arbejdstageres opfindelser, går kun ud på at ophæve bestemmelsen om, at loven skal tages op til revision i indeværende folketingsår. Begrundelsen er, at det også på dette område er tanken at skabe en fælles nordisk lovpraksis. Med dette for øje er der ført forhandlinger på nordisk basis, og man er stort set nået til enighed, men da der ikke i de andre nordiske lande kan ventes fremsat forslag i den nærmeste fremtid, forekommer det mest hensigtsmæssigt at udskyde revisionen af loven, til dette er sket.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale de 3 lovforslag til vedtagelse.

Ib Thyregod: Som allerede nævnt af ordføreren for socialdemokratiet er det foreliggende forslag til patentlov resultatet af et nordisk samarbejde, og spørgsmålet om en fælles nordisk patentlovgivning har jo været taget op i Nordisk Råd allerede så tidligt som 1954. Det forslag, der her er tale om, har været behandlet så sent som i 1965 på Nordisk Råds møde i Reykjavik, og grundlaget for lovforslaget er en betænkning fra 1962 angående nordisk patentlov-

[Ib Thyregod.]

givning afgivet af danske, finske, norske og svenske komiteer.

Det er et meget vigtigt område, der her er taget op, et område af allerstørste betydning for vort erhvervsliv. Det er naturligvis principielt fuldstændig rigtigt, at man skal forsøge at opnå nordisk retsenhed, som man allerede har gjort på en række andre områder; jeg tænker her på arveret, familieret og også store områder af formueretten som f. eks. købeloven, kommissionsloven, aftaleloven o. lign.

På den anden side ligger det vel sådan, at det med den markedssituation, vi befinder os i — forholdet mellem EFTA og fællesmarkedet, som blev diskuteret for nylig her i det høje ting — er meget vigtigt, at den lovgivning, vi indfører på områder, som er af betydning for erhvervslivets konkurrenceevne, er indrettet med henblik på den lovgivning, som findes eller kan komme til eksistens inden for fællesmarkedet, at vi med andre ord ikke med et f. eks. fællesnordisk initiativ foregriber en sådan udvikling.

Det er derfor også tanken, at arbejdet i de nordiske parlamentsudvalg skal koordineres, for det første på den måde, som det er nævnt, således at ændringer i forslagene så vidt muligt skal gennemføres i alle de nordiske lande, og dernæst, at man på samme måde, som der i begrænset omfang var tale om ved ophavsretsloven, skal koordinere dette arbejde i de nordiske lande. Men ud over dette er der jo spørgsmålet om koordineringen med fællesmarkedets lovgivning, som jeg skal komme tilbage til lidt senere.

Det væsentligste bidrag til det arbejde, der skal udføres, er betænkningen fra 1962 og derudover de mange udtalelser fra ministerier, fra organisationer og en række andre om denne betænkning og dette lovforslag, et vigtigt materiale, som jeg mener folketingsudvalget må rekvirere til brug for sit arbejde med dette spørgsmål. Blandt de organisationer, som er citeret oftest i bemærkningerne til lovforslaget, er patentagenternes forening, og jeg mener også, at der i udtalelsen fra patentagenternes forening ligger et meget værdifuldt materiale til brug for vår behandling af dette forslag.

En af de væsentligste nye ting i lovforsla-

get er jo bestemmelserne i kapitel III om nordiske patentansøgninger, hvorefter der skal kunne indgås overenskomst mellem de nordiske lande om, at et patent i et af disse lande skal have virkning i alle de nordiske lande. Selv om, som jeg har nævnt, tanken om en sådan fælles nordisk enhed principielt er rigtig og er udtryk for en værdifuld nydannelse, må det være naturligt at gøre nogle kritiske bemærkninger om forslaget's udformning.

Det er for det første ikke tanken efter forslaget at oprette en nordisk patentinstitution, men fortsat at lade de enkelte nordiske landes patentmyndigheder træffe afgørelsen. Dette kan utvivlsomt medføre en vis uensartethed, afhængigt af hvor patentet søges, og vanskeliggøre kollisionsundersøgelser for de forskellige patentansøgninger i forhold til eksisterende patenter. Jeg tror derfor, at hvis man skal finde frem til den ensartethed, som er noget meget væsentligt, må man gå videre og oprette en fælles nordisk ankeinstans, noget, som ikke er med i forslaget, men som jo kan tages op af folketingsudvalget under de nordiske forhandlinger, som skal føres om dette spørgsmål.

Jeg vil også i denne forbindelse nævne de betæneligheder, som Industrirådet har ytret over for spørgsmålet om en fælles nordisk ordning. Det, man fra Industrirådets side er betænkelig ved, er jo, at man nu skal følge langt flere patenter, og at det bliver vanskeligere for de forskellige industriers forskningsafdelinger at følge alt dette, ligesom der bl. a. er spørgsmålet om effektivt modhold i de forskellige nordiske lande. Det er helt klart, at disse synspunkter, som industrien her anfører, også må gå ind i vore overvejelser vedrørende den fælles nordiske ordning. Principielt er der for så vidt noget rigtigt ved tanken, men også disse problemer må undersøges.

Men dertil kommer jo noget meget afgørende, som jeg allerede har været inde på, nemlig hvordan forholdet bliver med det nordiske fællespatent set i forhold til Europaområdet, til fællesmarkedet, både i relation til den konvention, som Europarådet har vedtaget i 1963, og som også er tiltrådt af Danmark, og ligeledes med henblik på det inden for fællesmarkedet udarbejdede udkast til patentkonvention med hensyn til

[Ib. Thyregød.]

europæiske patenter. Inden for fællesmarkedet har man altså haft den samme tanke som her, at der skulle være fælleseuropæiske patenter, ligesom der her er rejst spørgsmål om fællesnordiske patenter.

Under markedsdebatten for nylig rejste mit partis ordfører spørgsmålet om en gennemgang af den nuværende danske lovgivning med henblik på en harmonisering med fællesmarkedets lovgivning, og dette spørgsmål er af væsentlig betydning navnlig med henblik på et område som det foreliggende, en lovgivning af stor betydning for erhvervslivet. Fællesmarkedets jura, som der er tale om, er allerede blevet et betydeligt område; der undervises i det f. eks. ved Europakollegiet i Belgien, hvor der for jurister fra hele Europa undervises i fællesmarkedets jura på grundlag af de bestemmelser, der er truffet, og på grundlag af de domsafgørelser, som foreligger inden for fællesmarkedet. Det er helt klart, at også patentlovsforslagets bestemmelser må overvejes ud fra disse synspunkter. Det er vel sandsynligt, at Danmark og Norge er blandt de første lande, der kan ventes at tilslutte sig fællesmarkedet, og at der kan blive en periode, i hvilken Danmark og Norge måske er tilsluttet fællesmarkedet, men hvor det ikke gælder for Sverige.

Jeg er klar over, at man også fra de nordiske komiteers side har lagt vægt på dette synspunkt om en samordning mellem fællesmarkedets patentordning og det nordiske forslag, men jeg tror, det er meget vigtigt, at vi ser nærmere på dette spørgsmål. Som sagt må hensynet til den kommende erhvervsmæssige udvikling i fællesmarkedet i høj grad tælle med i vore overvejelser.

Ud over disse principielle betragtninger vedrørende selve lovforslagets regler om den nordiske patentordning vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om enkelte bestemmelser i lovforslaget. Jeg skal ikke gå i detaljer, det vil simpelt hen være umuligt; men jeg vil gerne trække nogle enkelte af de vigtigere bestemmelser frem med henblik på spørgsmålet om, hvorledes disse bør udformes.

I § 1 er der sket nogle meget væsentlige ændringer i forhold til den gældende patentlov, således som også hr. Lund Jensen var inde på det, idet man nemlig giver patent-

begrebet et videre område. Jeg tror for øvrigt, at udtrykket eneret, som anvendes i § 1, er for vidtgående. Det, der navnlig er tale om, er jo, at man udvider det område, hvor der kan patenteres, med for det første lægemidler, for det andet næringsmidler og for det tredje kemiske forbindelser. Det er dog tanken, at med hensyn til lægemidler og næringsmidler skal patenterbarheden først indtræde efter udløbet af en overgangperiode. Det er klart, at det i høj grad kan diskuteres, om lægemidler og næringsmidler skal gå ind under patentloven. Når man hidtil ikke i dansk patentlovgivning har haft lægemidler og næringsmidler med, er det jo i væsentlig grad ud fra sociale synspunkter, idet man hævder, at det vil være urimeligt, at lægemidler patenteres, således at man på den måde fordyrer de pågældende lægemidler for befolkningen. For næringsmidler har der været tilsvarende sociale synspunkter.

Nu kan man sige, at undtagelsen, for så vidt angår lægemidler, er blevet noget gennemhullet gennem den praksis, som efterhånden er opstået inden for patentområdet; bl. a. højesteretsdommen vedrørende lægemidlet insulin har vist dette, og også længere tilbage er der i hvert fald indirekte godkendt visse patenter inden for lægemiddelområdet. Det er derfor et spørgsmål, om man skal gå dette skridt videre og gå ind for, at også lægemidler fuldt ud kan patenteres. For dette taler selvfølgelig også, at man måske så i højere grad vil ofre de nødvendige forskningsudgifter; men det er i høj grad et tvivlsomt, kontroversielt spørgsmål, som vi må debattere nærmere i udvalget.

For så vidt angår næringsmidler, gælder jo de samme sociale synspunkter, og dertil kommer dette, som landbrugsorganisationerne har gjort gældende, at man, hvis patenter godkendes på dette område, kan risikere, at udenlandske koncerner i høj grad sætter sig på, har sådanne patenter og skaber vanskeligheder for dansk landbrug og hjemmemarkedet. Jeg tror, at også dette spørgsmål må nærmere overvejes. Jeg kunne tænke mig, at det afgørende her, spørgsmålet om, hvornår disse nye regler skal træde i kraft, hvis man går ind for dem, blev overladt til folketingets afgørelse og ikke, således som det er tanken efter handelsministerens forslag, bliver overladt til han-

[Ib Thyregod.]

delsministerens egen afgørelse efter lovforslagets kapitel XI, punkt 1, stk. 2. Også for kemiske midler skal der ske en udvidelse, men jeg skal ikke komme nærmere ind på dette spørgsmål.

Nyhedskravet i § 2 finder jeg velovervejeth.

Bestemmelsen i § 3 om detailkøberen, der er i god tro, forekommer mig at være noget tvivlsomt formuleret, men det kan jeg komme tilbage til.

Med hensyn til bestemmelsen i § 6 om prioritetsretten i fremmede lande finder jeg det meget væsentligt, at man også med hensyn til dette spørgsmål får betingelserne fastlagt i loven og ikke henskyder det til en senere administrativ afgørelse.

Bestemmelsen i § 8 angår spørgsmålet om, hvilke myndigheder der skal træffe afgørelsen. Det er beklageligt så lang tid, der for øjeblikket går med behandlingen af patentsager, og når man tænker på det stigende antal opfindelser, vil der måske gå endnu længere tid. Derfor er det rimeligt, at man finder frem til en fremgangsmåde, som nedsætter behandlingstiden; det må både være i opfindernes og i virksomhedernes interesse. Derfor tror jeg, at den løsning, man har tænkt sig, nemlig at lade patentdirektoratet træffe afgørelsen i første instans og derefter lade et særligt ankenævn træffe afgørelsen i stedet for at lade en patentkommission og derefter et nævn træffe afgørelsen i hvert enkelt tilfælde, er heldig, men også her vil jeg rejse spørgsmålet om en fælles nordisk instans, som jeg allerede tidligere har omtalt i forbindelse med bestemmelserne i kapitel III, som jeg i øvrigt ikke nærmere skal komme tilbage til.

Jeg vil gerne omtale et par enkelte yderligere spørgsmål. Som nævnt i handelsministerens fremsættelse findes der bestemmelser om, at der efter sø- og handelsrettens bestemmelse kan tildeles tvangslicens, her tænker jeg navnlig på bestemmelsen i § 47, der går ud på, at der kan tildeles tvangs-

licens, hvor tungtvejende almene interesser taler derfor. Nu er dette udtryk „tungtvejende almene interesser“ et meget vidt begreb. Vi kender allerede fra grundloven begrebet almenvellet, som jo har kunnet strækkes meget vidt, og „tungtvejende almene interesser“ er i virkeligheden også meget ubestemt. Det skulle ikke være således, at blot fordi staten var interesseret i en opfindelse, skulle man kunne indføre en tvangslicens. Jeg er derfor betænkelig ved denne bestemmelse i § 47. Det forekommer mig, at den udvikling, der i øvrigt er tale om, hvor man går ind for patentering af lægemidler og fødevarer, netop går i modsat retning, hvorfor det i nogen grad er et spørgsmål, om denne bestemmelse er rimelig, som den er formuleret. Jeg er bekendt med, at monopoltilsynet er gået ind for en sådan bestemmelse, men jeg mener, at det er i og for sig ikke et monopoltilsynsspørgsmål; det er ikke et spørgsmål om monopollovgivningen, det er et spørgsmål om patentlovgivningen, og her mener jeg, at et sådant ubestemt kriterium vil være vanskeligt at arbejde med i praksis. Jeg tror, at bestemmelserne i § 47 og § 48 vil kunne give anledning til mange retssager.

Jeg kan således for dette første lovforslags vedkommende tilsige vor medvirken til en udvalgsbehandling, men jeg vil, som jeg allerede har fremhævet, stille mig kritisk med henblik på spørgsmålet om den koordinering, som absolut er nødvendig set i forhold til den nuværende og fremtidige europæiske lovgivning; det er meget vigtigt, at dette bliver inkorporeret i de forhandlinger, som skal foregå i folketingsudvalget. Vi står til en vis grad over for et skisma her med hensyn til det nordiske samarbejde. Det nordiske samarbejde har hidtil i alle retninger virket tilfredsstillende, men med henblik på fællesmarkedsudviklingen er det klart, at erhvervslivets specielle forhold må tilpasses også den kommende europæiske udvikling.

Ud over dette er der to andre lovforslag til behandling; det er lovforslaget ved-

[Ib Thyregod.]

rørende de hemmelige patenter, som jeg ingen bemærkninger har at gøre om, og endelig lovforslaget vedrørende arbejdstageres opfindelser. Dette lovforslag går jo blot ud på, at revisionsparagraffen i den gældende lov udgår, og at man altså foreløbig afventer den udvikling, som kan komme. Det er imidlertid mit indtryk, at man allerede med hensyn til denne lov har en vis erfaring, og det forekommer mig, at det i høj grad er et spørgsmål, om denne lov har virket tilfredsstillende. Jeg tror heller ikke, den ud fra et funktionærspørgsmål har været noget væsentligt værd ud fra de interesser, som man fra funktionærside havde, da loven i sin tid blev vedtaget.

Spørgsmålet om virksomhedsopfindelser har jo også været fremme og er nævnt i forbindelse med patentlovsforslaget. Det skal vi drøfte, og jeg mener også, at det er naturligt, at man drøfter denne lovgivning og ser på, om den har fungeret på en tilfredsstillende måde, og om der på nuværende tidspunkt kan være behov for ændringer eller revision af loven i det hele taget, så man ikke blot udskyder denne lovgivning til et senere tidspunkt.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale de foreliggende lovforslag til udvalgsbehandling.

Knud Thomsen: Det er med nogen bekymring, jeg har set disse 3 lovforslag blive fremsat så sent under folketingssamlingen, at det udvalg, der jo formodentlig vil blive nedsat til bearbejdelse af forslagene, går ind i sommerferieperioden med dette arbejde. Handelsministeren lægger jo ikke skjul på, at når han har haft travlt med at komme med forslagene, så er det, for at folketingsudvalget eventuelt skulle beslutte sig til at deltage i et nordisk møde sammen med de øvrige nordiske lovudvalg i Stockholm den 29. og 30. august i år. Det er jo ikke nogen god forberedelse, man fra dansk side, for folketingsmændenes vedkommende, vil have til deltagelse i et sådant møde. Om den er bedre i de andre lande, skal jeg fornuftigvis ikke udtale mig om. Nu må vi jo se på i udvalgt, om vi tør beslutte os til at deltage i mødet.

Jeg kan godt forstå handelsministerens ønske om, at der sker en vis koordinering på

nordisk basis; det er kun den ringe tid, der har været til forberedelsen, jeg må opholde mig et øjeblik ved. Man må jo nemlig huske, at de lovforslag, der her foreligger, navnlig forslaget om patentloven, er resultatet af mere end 14-15 års forarbejde, som resulterede i en betænkning i 1952 og en betænkning i 1963, der, så vidt jeg ved, blev omdelt i folketinget på dette tidspunkt. Ministeren gør rede for dette forarbejde i sin fremsættelse sp. 5230, men nævner først betænkningen helt henne på sp. 5236. Jeg synes, ministeren også skulle have givet sig tid til at oplyse, at der var kommet en meget stor betænkning i 1963.

Med hensyn til lovforslagene har jeg ikke ved denne første behandling noget at sige om lovforslaget om hemmelige patenter.

Jeg har et spørgsmål af mere formel natur vedrørende lovforslaget om arbejdstageres opfindelser. Det lovforslag, der her foreligger, går kun ud på en ændring af revisionsbestemmelsen, men i patentlovsforslagets kapitel XI, punkt 1, foreslås ophævelse af § 4 i loven om arbejdstageres opfindelser. Jeg ville have fundet det naturligt, om dette punkt også var kommet med i lovforslaget om arbejdstageres opfindelser; men forholdet kan skyldes andet end travlhed, det kan skyldes lovtekniske hemmeligheder, som jeg i alt fald ikke er indviet i. Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme dybt ind på den realitetsændring, som er foreslået i loven om arbejdstageres opfindelser, nemlig at man ophæver de såkaldte etablisementsopfindelser. Ministerens ordvalg i fremsættelsen synes at vise, at ministeren også er klar over de vanskeligheder, der foreligger her. Ministeren bruger udtrykkelig vendingen, at det vel skulle være praktisk muligt at finde en eller flere, som man med rimelighed kan anføre som opfindere. Jeg vil gerne have lov til at tage dette spørgsmål op i udvalget, for det er et meget tvivlsomt spørgsmål. Jeg er klar over, at der på den anden side er funktionærinteresser bag det, som også skal tilgodeses, men jeg ved og kender i praksis de store vanskeligheder, det kan føre til, når man under nutidens forskningsvilkår nødvendigvis skal anføre en enkelt mand som opfinder.

Patentlovsforslaget, som jo er langt det væsentligste i det lovkompleks, der er fore-

[Knud Thomsen.]

lagt her, er, som det allerede er sagt og skrevet, udgået i grunden på nordisk initiativ. Man anfører, at patendirektoraterne og patentkommissionerne er stærkt overbelastede, at man har en behandlingstid på 3 år, 4 år for at få et patent ført igennem. Jeg har arbejdet med patenter for 30 år siden i praksis. Da var ventetiden også tit 3-4 år, og jeg kan huske evighedspatenter, som det varede 7-8-10 år at få ført igennem på grund af vanskelighederne. Jeg har ikke indtrykket af, at andre landes patendirektorater arbejder væsentlig hurtigere.

Man vil nu gennem det system, der er beskrevet i kapitel III, indføre et nordisk patent, der i al sin enkelhed går ud på, at der stadig væk opretholdes nationale patenter, men at man ved ansøgning om patent i et af landene samtidig kan ansøge om et patent, der kan gælde i to eller flere af de andre lande, og hvis patentet bliver godkendt i indleveringslandet, er det dermed automatisk godkendt i de øvrige lande. Selvsagt vil dette betyde nogen besparelse, nogen rationalisering, men ministeren er jo selv klar over, at det nuværende årlige antal udstedte patenter vil stige meget stærkt. Der har som bekendt været uenighed om, hvor meget det vil stige; det vil jo kun fremtiden kunne vise. Ministeren er, så vidt jeg husker, selv inde på, at antallet for Danmarks vedkommende vil stige til 7.000-8.000 fra 2.750 i 1965.

Jeg vil sige, at normalt er det naturligtvis i sig selv en udmærket ting at foretage en jævnføring af nordiske love, hvor det på nogen måde kan lade sig gøre. Det er ligeledes ganske normalt, at man i love, som vedrører bl. a. i dette tilfælde erhvervslivet og vedrører områder, som har været under en rig udvikling, ajourfører lovene. Dette gælder fornuftigvis også om patentlovene, og mod hele denne side i lovgivningen har jeg ikke noget som helst at anføre ved denne første behandling. Det er ting, som vi må se på i udvalget, og som egner sig for udvalgsarbejde.

Ved denne første behandling vil jeg derimod gerne gøre kraftigt opmærksom på, at der jo ved patentlovsforslaget sker meget betydelige principændringer. Som ministeren selv siger, er bl. a. princippet om nordiske patenter en nydannelse inden for Nor-

den og i det internationale samarbejde overhovedet.

Baggrunden for, hvad jeg her vil sige, er den, at man må erkende, at et patent er et monopol. Handelsministeren siger i fremsættelsen, at modsat andre monopoler tilsiger patentmonopolet at gøre de nye opfindelser tilgængelige for almenheden. Den pris, opfinderen må betale for sin midlertidige eneret, er jo nemlig, at opfindelsen offentliggøres, således at enhver kan gøre sig bekendt med, hvori den består, forsøge at gøre den bedre og udnytte den i øvrigt efter patenttidens udløb. Det er rigtigt, som det er sagt. Men et patent er et monopol. Det er begrænset i tid, 17 år kan muligvis blive til 20 år, som det er i mange lande, og det er populært sagt begrænset til, at patentindehaveren har eneret på at tjene penge på patentet. Tvangslicenssystemet, hvordan det end er udformet, vil jo nemlig sådan set forhindre, at en opfinder kan holde det patenterede produkt eller den patenterede vare borte fra et marked. Men han er, hvis det udnyttes, i stand til at tjene penge i det nævnte tidsrum. Det vil sige, at opfindelsen nok, som handelsministeren siger, gøres tilgængelig for almenheden, men at hver gang, almenheden bruger af det patenterede produkt, går der en royalty i patentindehaverens lomme. Og så er naturligvis det patentmæssige monopol begrænset geografisk og sagligt, som det altid vil være.

For at bedømme de ændringer, der nu kommer, må man også klargøre sig, hvem det i grunden er, der udtager patenter her i landet, og dér må man sige, at af de patenter, der virkelig betyder noget, som vedligeholder deres levekraft, holdes i kraft igennem hele patentperioden og altså virkelig udnyttes, er en meget stor procentdel patenter, der direkte eller indirekte tilhører udenlandske personer eller virksomheder. Dette er ganske naturligt, når man kender forskningens vilkår nu til dags, hvor opfindelser ikke længere begås så at sige af den geniale opfinder, der sidder på sin tagkvist og får den store idé, men simpelt hen kommer frem ved rationelt forskningsarbejde, hvilket også forklarer, at mange opfindelser så at sige kommer frem samtidig på forskellige steder jorden over. At udføre forskning er først og fremmest et spørgsmål om at investere betydelige beløb

[Knud Thomsen.]

i forskningen, og der er jo ingen tvivl om, at Danmark i den henseende ikke på langt nær har de midler og de muligheder, som navnlig de store landes industrikoncentrationer kan samle sammen og ofre på forskning. Man må altså klargøre sig, at en meget stor del af det danske patentmarked er belagt af udenlandske interesser.

Heroverfor gør man nu det, at man for det første udvider lettelsen med hensyn til at få udstedt patenter i geografisk henseende gennem det nordiske system. Dette betyder i sig selv en meget betydelig formindskelse af omkostningerne både for danske og for udlændinge for at få patenter her i Norden. Selve det at gennemføre patentproceduren, at få udstedt patent, koster jo temmelig mange penge og er forbundet med ikke ringe besvær, så længe det skal ske på national basis i hvert af de enkelte lande, og meget hyppigt er det således, at selv de store virksomheder i udlandet, som ønsker at patentere også på nordisk område de opfindelser, de måtte have gjort, nøjes med stundom det ene og stundom det andet af de nordiske lande. Under et nordisk system vil ganske givet taknemligheden brede sig i disse udenlandske kredse over, at man nu med et enkelt lands omkostninger er i stand til at få udstedt patent også i de øvrige nordiske lande blot ved at betale selve registreringsafgifterne og vedligeholdelsesafgifterne. Som handelsministeren også selv er klar over, er det dette, der vil medføre, at der vil blive udstedt et meget større antal patenter på dansk grund. Patentdækningen vil altså alene af den grund blive rundt regnet tredoblet; jeg tror, det er det tal, handelsministeren selv er inde på.

Derudover gennemfører man nu det princip, at man letter patenteringen i Danmark og på dansk grund ved en meget kraftig og stærkt principiel udvidelse af det patenterbares område. Med hensyn til lægemidler kan man i dag ikke patentere lægemidler, men vel fremgangsmåder. Jeg er klar over, at der har udviklet sig en praksis med hensyn til disse fremgangsmådepatenter på lægemidler, som stort set går ud på, at man tillader patentering af i og for sig kendte fremgangsmåder, blot produktet, der kommer frem, er nyt, og det kan med

rette siges, at dette er en omgæelse af den nuværende patentlovs ordning. Ministeren har nu valgt den udvej at legalisere udstedelsen af patenter på lægemidler. Der er en anden udvej, som man kan pege på: det er at stramme praksis for udstedelsen af fremgangsmådepatenter på lægemidler, således at den blev bragt i overensstemmelse med den faktisk gældende lov. Dette ville absolut være i medicinalindustriens, den betydelige medicinalindustriens interesser herhjemme. Den kæmper i forvejen meget stærkt, har oparbejdet en meget betydelig eksport, men vil blive overordentlig hæmmet af den lovgivning, der nu kommer.

Jeg må nemlig gøre opmærksom på noget, der er principielt, ikke alene for lægemidler, men for de øvrige varegrupper, der her er tale om: den store forskel mellem et stofpatent og et fremgangsmådepatent. Hvis et udenlandsk firma, som der som regel er tale om, har patent på fremgangsmåden til fremstilling af et lægemiddel eller et stof i Danmark, så kan dansk industri forsøge at udarbejde andre fremgangsmåder og, hvis disse i sig selv har opfindeshøjde, da få patent på dem, således at det pågældende slutprodukt altså kan fremstilles dels på basis af et dansk patent, dels på basis af et udenlandsk patent, således at den danske industri i alt fald slipper for royaltybetalingen til udlandet. Men i det øjeblik, det er stoffet i sig selv, der kan patenteres, er det jo et virkeligt monopol, man opnår på faldelsen af dette stof på det danske marked. Dansk industri kan opfinde andre fremgangsmåder, hvorigennem man kan lave det samme produkt. Disse fremgangsmåder kan være bedre, mere nyttige, give et bedre og billigere produkt; men de må ikke bruges, for det er selve stoffet, der er patenteret på dansk grund. Det er en meget kraftig udvidelse af den monopolagtige karakter af et patent, der herved sker.

Handelsministeren anfører og med rette, at vi på dette punkt bør tage dette skridt, fordi denne ordning også findes, jeg tror, i England, Frankrig, USA og i det af fællesmarkedet udarbejdede patentkonventionsudkast. Men deroverfor må jeg på den anden side fremholde komplementært, at vi ved at gennemføre denne vide adgang til stofpatenter inden for både lægemidler, nærings- og nydelsesmidler og kemiske stoffer

[Knud Thomsen.]

samtidig lægger os i en frontlinje, hvor dette lille land med sin ringe forskningskapacitet kommer årevis foran Tyskland, Schweiz, Holland, Belgien, Italien og Østrig, hvor man har det på forskellig måde, men stort set ikke kan foretage denne patentering.

Det, jeg her har sagt om stofpatenter, gælder som sagt også om de øvrige varegrupper, og kort og godt er det således, at andre fremgangsmåder altså blokeres. Man opnår ved et stofpatent et absolut monopol.

Nu er jeg meget vel klar over, at ministeren ikke vil sætte ophævelsen af undtagelsesbestemmelserne for lægemidler og for næringsmidler i gang, før der opnås rimelig reciprocitet, rimelig ligevægt, i forholdet på europæisk basis. Men på den anden side fremgår det negativt heraf, at hvis vi vedtager patentlovsforslaget, vil fremgangsmåder til fremstilling af levnedsmidler straks og øjeblikkeligt kunne patenteres i Danmark, efter at det ingen sinde før har været tilladt. Det er mod dette spørgsmål, bl. a. Landbrugsrådet i høj grad har protesteret og efter min mening i overordentlig grad med rette.

Ministeren kommer med de trøstende ord i bemærkningerne, at det næppe synes tænkeligt, at der skulle kunne gøres patenterbare opfindelser vedrørende den store mængde af almindelige fødemidler, som har virkelig samfundsmæssig betydning. Om dette vil jeg gerne sige, at i bedste fald ved hverken handelsministeren eller jeg noget som helst om dette spørgsmål, og hvordan det vil se ud om 10 eller 20 år. Men jeg må gøre opmærksom på, at Danmark i kraft af sit meget store landbrug ganske naturligt har lagt vægt på og udviklet høje kvalitetsprodukter inden for, hvad man vel kan kalde de naturlige fødemidler, de umiddelbare fødemidler, og at man her i landet dels som følge af denne erhvervsstruktur, dels som følge af, at man ikke har kunnet udtage patenter på næringsmidler eller på fremgangsmåde til bearbejdning eller fremstilling af disse, simpelt hen ikke har nogen udviklet forskning inden for det begreb, vi kan kalde bearbejdede levnedsmidler.

Ministeren anfører selv, at andre lande i den henseende er meget længere fremme. Jeg kan oplyse, at der findes udenlandske

koncerner inden for levnedsmiddelområdet, på hvis forskningslaboratorium der arbejder op mod 1000 personer blot for at forske, udvikle og naturligvis, hvis muligt, patentdække nye opfindelser inden for området „bearbejdning af levnedsmidler“. Med den salgsmåde, der efterhånden breder sig mere og mere: de færdigpakkede varer, supermarkeder o. s. v., er der ikke spor tvivl om, at andre lande på disse områder har en rigt udviklet patentlitteratur, og at man vil blotlægge Danmark og den del af mulige danske fremstød, der kunne være inden for dette område, ved pludseligt og på én gang at indføre det begreb, der hedder patentering af levnedsmidler.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg er overordentlig bekymret for disse to store principændringer, der sker med dansk patentlovgivning, og jeg vil meget gerne tilstræbe under udvalgsarbejdet at nå frem til nogen retardering af gennemførelsen af disse to principper. Når jeg ikke siger, at jeg vil gå imod det, er det, fordi jeg i og for sig må give handelsministeren ret i, at der ligger en ideel stræben i det lovforslag, der ligger på folketingets arbejdsbord i dag. Man bør nok gå bort fra nationale patenter og over til patentdækning inden for større sammenlutninger; det kan være nordiske, det kan være på Europabasis, det kan være på EEC-basis. Men på dette område som på de følgende områder, jeg kommer til, synes jeg, at man ikke fra dansk eller nordisk side skal gøre det, før der er opnået en rimelig mulighed for reciprocitet, og det er der ikke, hvis vi i løbet af ganske få år er i stand til at gennemføre det nordiske patentinstitut, som jeg forstår, handelsministeren kun vil vente med, indtil lovgivningen er bragt i orden i de nordiske lande og de fornødne konventioner er tiltrådt, for derefter at sætte det i gang.

Jeg kan have misforstået dette, men min mening kan ikke misforstås: jeg synes, at kap. III skal bearbejdes i udvalget, muligvis vedtages som lov, men så at sige med en parentes om, således at det bliver folketingets sag — jeg tror, hr. Ib Thyregod var inde på det samme spørgsmål — at bestemme, hvornår vi ønsker at sætte denne nordiske ordning i gang.

Det samme vil jeg gerne sige med hensyn til de principændringer, der er sket med

[Knud Thomsen.]

hensyn til både lægemidler, levnedsmidler, kemiske stoffer og nydelsesmidler, nemlig at også her bør det efter min mening overlades til folketinget at bestemme, hvornår den af ministeren foreslåede undtagelsesparagraf skal ophæves. Yderligere så jeg meget gerne denne undtagelsesparagraf uvidet med både fremgangsmåder til fremstilling af levnedsmidler og med patenter på nydelsesmidler og kemiske stoffer — alt sammen med det for øje, at vi også på dette område ikke blotlægger det danske eller det nordiske patentmarked, før vi har opnået en rimelig reciprocitet.

Jeg vil til slut tilsige vor bistand til at gå ind i udvalgsarbejdet, og jeg tror, jeg så tydeligt, som det er muligt, har bragt til udtryk, at der i vor gruppe altså er nogen uro over dette lovforslag. Der er mange, der føler sig tiltalt af det nordiske aspekt. Andre føler sig foruroeliget over, at der på et så vigtigt område er tydelig strid mellem to vigtige erhvervsgruppers opfattelse og de lovforslag, der her er fremsat. Det vil vi se på under udvalgsarbejdet.

A. C. Normann: Jeg vil begynde med en bemærkning med mere alment sigte i forbindelse med det nordiske samarbejde. Jeg har i en lang, lang årrække deltaget i dette samarbejde med den største interesse, men undertiden syntes, at man ligesom ledte for meget efter objekter, hvor vi kunne samarbejde — også på en sådan måde, at det undertiden truede med at gå ud over nationale særpræg, uden at der egentlig tilstræbtes nogen praktisk nytte deraf, blot en nordisk ensartning, som ikke lod sig begrunde med praktiske fordele. Så meget større glæde er det for mig at deltage i behandlingen af et lovforslag, der på en så realistisk og i sjælden grad kontant måde opfylder en af Nordisk Råds hovedopgaver, nemlig den at fremme det nordiske samarbejde også på praktiske områder.

Lovforslaget om patenter vil jo både for ansøgerne og for myndighederne indebære en virkelig betydningsfuld forenkling og lettelse. Som opfinder i min ungdom og gammel patentansøger har jeg en erindring om, hvilket uhyre besvær der er forbundet med at opnå et patent, selv om opfindelsen i øvrigt berettiger dertil. For mange er for-

beredelserne dertil også forbundet med betragtelige omkostninger. Det er altså en såre glædelig ændring, at man nu søger at nå dertil, at man kan nøjes med at indgive ansøgning i det ene af de fire lande, Finland, Norge, Sverige og Danmark, hvis man ønsker patent i alle disse lande eller i tre af dem. Jeg har med beklagelse noteret mig, at Island ikke er med i selskabet denne gang, men har forstået, at man ikke fra islandsk side mente at have nogen praktisk interesse deri.

Også patentmyndighederne på deres side får jo en administrativ lettelse simpelt hen ved, at man fordeler arbejdet imellem landenes patentdirektorater — omend ikke efter et system, som man fastlægger ved myndighedernes hjælp, så dog i praksis derved, at patentansøgerne i de enkelte lande kun behøver at henvende sig til deres eget lands myndigheder. Jeg har undret mig lidt over, at Industrirådet i Danmark såvel som Norges industriforbund har udtalt betænkeligheder ved denne rationalisering og liberalisering, der, synes jeg, er til lettelse for mange industrier i to henseender: For det første fordi mange af deres medlemmer eller disses personale i medlemmernes tjeneste er patentudtagere. For det andet fordi det da bliver muligt for industrierne at sikre sig udnyttelsesret til flere patenter. Man regner jo med, at antallet af patenter, der gælder for Danmark, vil blive tre- til femdoblet efter den nye ordning, og det forekommer mig da også, at den højtærede handelsministers argumenter i fremsættelsestalen over for Industrirådets synspunkter er ret tungtvejende. Derimod vil jeg gerne holde med det ærede medlem hr. Knud Thomsen i, at Landbrugsrådets, tør jeg kalde det protest, eller skal vi sige indvendinger imod lovforslaget, for så vidt angår den del, der interesserer landbruget, næringsmidlerne, nok kan give anledning til nærmere overvejelse.

Jeg er derimod betænkelig ved den mulighed, at man skulle gå bort fra det princip, som er nedlagt i loven om arbejdstageres opfindelser med hensyn til den såkaldte viksomhedsopfindelse. Det ville sikkert komme til at virke helt urimeligt, om man skulle gå tilbage til den tilstand, at man var nødt til at udnævne en fysisk person til opfinder — en person, som ikke var det —

[A. C. Normann.]

til skade for enten det samarbejdshold, der er opfindere, eller det firma, der har foranstaltet og betalt samarbejdet. Det bliver der jo imidlertid tid til at behandle nærmere, og jeg finder det ikke nødvendigt her i samme udstrækning som tidligere ordførere at komme ind på de øvrige mange væsentlige og uvæsentlige enkeltheder, dels fordi de nu altså er rejst af andre ordførere, dels fordi de jo alligevel ikke kan komme til realitetsbehandling i denne folketings-samling.

For os er det væsentligt, at Nordisk Råd har rekommanderet regeringerne at tage dette skridt, og at der ikke er nogen uoverensstemmelse imellem dette og den Europarådskonvention, som også Danmark har undertegnet. Det radikale venstre kan anbefale en velvillig behandling både af selve patentlovsforslaget og af de 2 konsekvenslovsforslag.

Til slut vil jeg gerne benytte lejligheden til at opfordre den højtærede handelsminister til at interessere sig for en med disse emner beslægtet, omend ikke i ret nedstigende linje, så dog i en nær sidelinje, men i øvrigt såre betydningsfuld opgave, nemlig den at få en tilsvarende rationalisering gennemført med hensyn til godkendelsen af elektriske apparater, maskiner, installationsmaterialer o. lign., altså DEMKO-godkendelserne.

Med meget, meget store og undertiden urimeligt store omkostninger i forhold til objektets værdi må fabrikanter og importører af sådanne artikler have disse godkendt i hvert enkelt nordisk land, og hvert enkelt land må så i den anledning opretholde et omfattende administrationsapparat. Jeg har nok set de argumenter, man ved den tidligere behandling i Nordisk Råd har anvendt imod et nordisk fællesskab om denne opgave, men de er for mig at se ikke så tungtvejende, som betænkelighederne vedrørende patentlovgivningen har været fra administrationsernes side og måske også kunne være.

Jeg tror, at vi her er ved et område, hvor de politiske myndigheder bør tage sig mod til at handle, og den højtærede minister kunne føje et godt tillæg til sin gode anseelse, hvis han ville tage et initiativ på dette område. Det har været behandlet indgående

i Nordisk Råd, men vi bør ikke stoppe anstrengelserne for at få gennemført denne rationalisering, førend vi er nået dertil, at en godkendelse i ét af de fire lande på dette område automatisk også gælder i de andre lande.

Poul Dam: Efter de meget sagkyndige indlæg, som er fremkommet i denne sag fra andre af ordførerne, ville det være prætentivt af mig at begynde at gå ind i detaljer i dette væsentlige, men jo også ganske vanskelige lovgivningsområde. Jeg går også ud fra, at vi får et ganske grundigt udvalgsarbejde, hvor der bliver mulighed for at komme til at snakke om de mange ting, og det skal jeg da gerne give tilsagn om at vi fra vor side vil medvirke i.

Jeg vil derimod gerne sige et par ord om en sådan lovgivnings principielle karakter. Det er klart, at man i et moderne samfund må have en eller anden form for patentlovgivning. Der er en legitim interesse i at sikre virksomheder, opfindere, der udvikler nye produkter, en eneret til deres opfindelser, som kan sikre, at de omkostninger, der er forbundet med forskningen, kan blive dækket.

Men når dette er sagt, mener jeg også, at det er vigtigt at understrege det, som også er sagt af tidligere ordførere, at enhver patentlovgivning har et vigtigt indslag af at være en monopollovgivning. Man sikrer nogle monopoler, som for en dels vedkommende er ret uvæsentlige, for andres vedkommende kan være af ganske stor samfundsmæssig betydning. Og det forekommer mig, at de samfundsinteresser, sociale hensyn kunne man nævne — men der er vel også andre samfundsinteresser end netop de sociale, som kommer ind i billedet — må kunne tages mere med ind i billedet end sket ved lovforslaget.

Nu står man ganske vist i den vanskelige situation, at der her, som hr. Lund Jensen sagde, er tale om en bunden opgave. Forslagene er fremkommet efter et nordisk kommissionsarbejde, og det er faktisk meget svært for os at foretage ændringer. Det er af andre blevet sagt, at eksport-hensynene gjorde, at vi måtte tage meget kraftige hensyn til andre landes lovgivning, og det blev også nævnt, at man kunne blive tvunget af markedsdannelserne til at ind-

[Poul Dam.]

føre forskellige ændringer i vore lovgivninger. Jeg er glad for det udtryk; jeg mener netop, at markedsdannelserne — i hvert fald EEC o. lign. — er tvangsorganisationer, som på afgørende måde vil kunne beskære vort samfunds frihed. Vi er ikke mere fri i den udstrækning, vi gerne ville være det.

Vi er heller ikke politisk fri. I virkeligheden sætter vi gennem love som disse meget snævre grænser for vort samfunds udvikling. Vi har accepteret en forholdsvis snæver kapitalistisk målsætning for samfundet, og det, man kan variere på her, er ikke så forfærdelig meget; man kan sætte en lille lap på systemet her og dér, men hovedsagen i det bliver alligevel hensynet til erhvervslivet, som det hedder med et noget pænere udtryk end det, jeg altså hellere ville bruge.

Måske kan man gøre noget på to områder, og det er vel også muligt, at man fik regeringerne i i hvert fald nogle af de andre nordiske lande til at gå med i den retning — det kan jo måske være lidt vanskeligere med den norske for tiden. Det drejer sig om reglerne om tvangslicens. Der er nogle muligheder i disse paragraffer, som jeg tror man kan se nærmere på, og jeg tænker ganske særlig på § 47 i forslag til patentlov, hvor der tales om de tungtvejende almene interesser, som skulle kunne gøre det påkrævet, at man uddelte tvangslicens til en anden end den, der har patentet. Det, monopoltilsynet har fremført, og som er citeret i bemærkningerne til denne paragraf, forekommer mig væsentligt, og jeg ville anse det for vigtigt og rigtigt, at man lagde vægt på de almene interesser og ikke tog det alt for hårdt med ordet tungtvejende, i hvert fald ikke brugte dette indsnævrende ord til at gøre paragraffen betydningsløs.

Imidlertid er der andet i bemærkningerne til patentlovsforslaget, som forekommer mig at indeholde noget, der kan give frygt for, at man er nervøs for dette med tvangslicens. Der er givet udtryk for bekymring fra Grosserer-Societetets Komité i bemærkningerne til § 45, hvor man siger, at tvangslicens ikke må meddeles ud fra almene samfundsmæssige ønsker om at fremme konkurrencen, og i det, som jeg formoder er ministeriets bemærkning, er der en

udtalelse om, at domstolene må være opmærksom på, at tvangslicensønsker ikke fremmes ud fra disse hensyn, altså til ønsket om at fremme konkurrencen. Det er jeg ganske uenig i; jeg mener, at ønsket om at fremme konkurrencen er et meget legitimt samfundsmæssigt hensyn, og jeg mener, at overalt, hvor man er kommet længere end hensynet til, at man skal kunne indtjene forskningsudgifter og udviklingsudgifter, må hensynet til konkurrencen kunne medføre, at man giver tvangslicens for at kunne hindre, at et patent udnyttes i monopolagtig henseende.

Dernæst er jeg bekymret over områderne næringsmidler og lægemidler. Jeg vil mene, at det var rigtigst ud fra mange hensyn, at man bibeholdt den nuværende ordning, hvorefter næringsmidler og lægemidler ikke kan patenteres, og jeg ville også mene, at man måske kunne skærpe reglerne i forhold til de nugældende, hvad angår de fremgangsmåder, som kommer på tale. Det forekommer mig, at på begge disse områder gør så tungtvejende sociale hensyn sig gældende, bl. a. hensynet til at forbrugerne ikke udnyttes, at man så vidt muligt bør opretholde de nugældende regler og altså måske endda skærpe dem. Jeg tror, at mange vil give mig ret i, at de erfaringer, man har gjort i en række lande f. eks. med hensyn til patenterede lægemidler, viser, at der her er en risiko for en ganske alvorlig udbytning, som samfundet må protestere imod.

Vi vil som sagt gerne være med i udvalgsarbejdet og prøve at nå frem til en god lovgivning. Vi ser meget vel de mange praktiske fordele ved en nordisk patentordning, men der er jo også problemer, og problemerne er der ganske særlig, hvis det nordiske hensyn skal medføre, at vi ikke kan tage tilstrækkeligt hensyn til vort eget samfund og til de sociale interesser, som må komme i første række for os.

Johan Asmussen: Det er utvivlsomt prisværdigt, at den højtærede handelsminister har fremsat disse lovforslag på dette, man kunne måske sige både sene og tidlige tidspunkt. Tanken er jo, at de bare skal sættes i gang som basis for en drøftelse her i folketinget. Men når jeg ser, at den nærmestliggende tanke er den, at de skulle

[Johan Asmussen.]

danne grundlag for nordiske drøftelser allerede om et par måneder, så kan jeg ikke nægte, at det forekommer mig, at de betænkeligheder, som også hr. Knud Thomsen fremsatte, må være temmelig tungtvejende, når man har for øje, hvad det er for vigtige og væsentlige ændringer, der er tale om her. Jeg tvivler på, at det vil være muligt for folketingsudvalget i løbet af sommeren at komme til så klare opfattelser, hvad angår disse problemer, at der kan være noget virkelig frugtbart grundlag for drøftelser på nordisk plan.

Det drejer sig, så vidt jeg kan se, om 4 hovedproblemer, som særlig har givet anledning til vanskeligheder og diskussioner: spørgsmålet om det nordiske patent-system, om ophævelsen af de undtagelser, der gælder i dag, om problemet virksomhedsopfindelser og om tvangslicens. De mange års arbejde med problemerne og de diskussioner, der har været om disse ting, særlig med hensyn til tanken om en nordisk patentordning og om ophævelsen af undtagelserne, har jo været af så dybtgående karakter og indeholder en sådan rigdom af vægtige argumenter for og imod, at jeg ikke som usagkyndig skal gøre noget forsøg på at bidrage til argumentationen; det kan være vanskeligt nok, mildest talt, med den korte tid, der er gået siden fremsættelsen, når man prøver på blot at få lidt af en fornemmelse af, hvad der er gået forud, at komme til noget resultat. Jeg vil sige, det kan man i virkeligheden ikke; man kan ikke tage noget endeligt standpunkt på dette stadium, når man ser mængden og vægten af argumenterne fra den ene side, og det er jo navnlig industrien, den danske og den norske, og modargumenterne fra handelsministeren.

Dette gælder først og fremmest det første problem, det, som vel er den egentlige nydannelse, tanken om et nordisk patent. Rent umiddelbart er det nærliggende som et led i udvidelsen af de områder, som dækkes af nordisk samarbejde, at tænke på at

lade det gælde også inden for patentvæsenet, og der er næppe tvivl om, at tanken er fuldt ud rimelig og bør gennemføres, for så vidt angår den tekniske og administrative side; det vil uden tvivl være hensigtsmæssigt og rigtigt, at der på de områder i hvert tilfælde kommer til at gælde ensartede regler i de nordiske lande. Men om det så skal føre videre i den retning, man her er inde på, at lade et patent meddelt i det ene land automatisk gælde i de andre, det er et spørgsmål, som jeg på mit partis vegne ikke tør tage endelig stilling til på det grundlag, som vi har i dag.

Der bør jo her ikke alene tages, man kunne måske sige teoretiske hensyn, end-sige følelsesmæssige hensyn til det nordiske — de har deres værdi, det skal jeg ikke underkende — men det vil i hvert fald ikke være nok til at bære en sådan realitetsændring på et så væsentligt område. Det, som folketingsudvalget først og fremmest må have for øje, er naturligvis det danske samfunds interesser, ikke kun til en enkelt gren, industriens arbejdsgivere, men til industrien som helhed, hvilket jo også omfatter dens funktionærer og arbejdere, der er afhængige af industrien, og i videre forstand til samfundet som helhed. Det afgørende må være, hvad man på grundlag af argumentationen kan komme frem til som det mest gavnlige for landet som helhed. Derfor mener jeg, at det vil være forkert at afvise industriens argumentation som ensidig eller ikke tilstrækkelig fremsynet; selv om jeg erkender, at ministeren har bestræbt sig for i fremsættelsen og bemærkningerne at give en loyal fremstilling af de indvendinger, der er fremkommet fra industriens side, kan det ifølge sagens natur kun være et lille koncentrat af alt det, som jeg ved at bunkerne er kommet til at indeholde fra de mange års arbejde; derfor har jeg alligevel en lille fornemmelse af, at modargumentationen fra ministeren ikke er helt så vægtig, at man alene på grundlag af den kortfattede opstilling af argumenterne kan og bør træffe nogen endelig afgørelse. Jeg mener derfor, at der

[Johan Asmussen.]

på dette område, tanken om de nordiske patenter, må ske en ganske overordentlig grundig overvejelse i udvalget, en så grundig overvejelse, at jeg som sagt tvivler noget på, at man kan nå tilstrækkeligt frem til, at der er basis for virkelig effektive nordiske forhandlinger i slutningen af august.

Noget lignende gælder efter min mening det andet væsentlige punkt, spørgsmålet om ophævelsen af undtagelserne med hensyn til levnedsmidler, lægemidler o. s. v. På det område er det jo ikke alene industrien, der har gjort særlige synspunkter gældende; også fra landbrugets side er der kommet vægtige indvendinger imod tanken om at ophæve den nuværende tilstand. Ministeren henviser til, at man i visse andre lande ikke har det system med undtagelser, som vi har, og det er vel rigtigt, men som hr. Knud Thomsen allerede har påpeget, er der andre lande, Vesttyskland, Holland, Schweiz og Østrig, der har et tilsvarende system. Det havde måske været rart for en ukyndig, om han kunne have læst i bemærkningerne, at det var sådan, men man kan selvfølgelig drage modsætningslutninger.

Det forekommer mig, at det må overvejes meget nøje, navnlig når nabolande som Vesttyskland og Holland har et system, der nogenlunde svarer til vort, om det er forsvarligt at forlade dette system her i landet. Det er jo noget, der har ganske særlig betydning for Danmark. Det har, så vidt jeg forstår, knap så stor betydning for de andre nordiske lande; derfor går det ikke an at lade saglige hensyn på dette område vige for argumenter fra nordisk side, når man tager i betragtning, at de dér ikke har de samme interesser. Jeg mener, at sådanne betragtninger bør udgøre en væsentlig baggrund for de videre forhandlinger både på det nordiske plan og i arbejdet i selve folketingsudvalget.

Det tredje område, som nok er af særlig betydning, og som jeg vil gøre en enkelt bemærkning om, er problemet virksomhedsopfindelser. Jeg undrer mig — ligesom hr. Knud Thomsen — over, at man i det lovforslag, som direkte og alene tager sigte på loven om arbejdstageres opfindelser, kun beskæftiger sig med ophævelsen af § 14 om

revisionsbestemmelsen. Det er muligvis rigtigt, at man ophæver den, og jeg er klar over, at der skal tages stilling til det i dette folketingsår, men det havde vel i hvert tilfælde været rimeligt, om man i bemærkningerne til forslag til lov om arbejdstageres opfindelser havde gjort opmærksom på, at man samtidig gennem forslag til patentlov vil ophæve en så vigtig paragraf som § 4 i loven om arbejdstageres opfindelser, som i og for sig indeholder den centrale kerne i systemet med, at en virksomhed skal kunne få patentretten, hvis der ikke kan påvises en eller flere personer som opfindere. Man ophæver altså denne bestemmelse, men den er i sig selv så betydningsfuld, at også dette må give anledning til meget alvorlige overvejelser i udvalget.

Endelig skal jeg gøre en bemærkning om tvangslicensproblemet. Det er sikkert bemærket, at man vil gå over til at lade sø- og handelsretten træffe bestemmelse på det område. Der er sikkert adskillige enkeltheder, som bør overvejes specielt. Jeg skal kun, ligesom hr. Ib Thyregod, hæfte mig lidt ved reglen i lovforslagets § 47, der siger, at hvor tungtvejende almene interesser gør sig gældende, skal tvangslicens kunne tildeles. Jeg ved ikke, om man ved udarbejdelsen af denne bestemmelse har overvejet, hvordan den egentlig forholder sig til grundlovens § 73 og de almindelige ekspropriationsbetragtninger. Jeg kan ikke se rettere, end at det, der her er tale om, i virkeligheden er en ekspropriation, og det er dog måske et spørgsmål — jeg skal ikke tage nogen endelig stilling til det — som man også må overveje, om det overhovedet set ud fra et ekspropriationsretligt og et statsretligt synspunkt er noget, man uden videre kan træffe bestemmelse om i sådan en lille uskyldigt udseende paragraf. Den har jo en ganske anden karakter end den nugældende patentlovs § 8, som direkte bevæger sig i terminologien fra grundloven: hvor almenvellet kræver det, kan der ved lov træffes bestemmelse om tvangslicens. Her er der tale om, at det kan ske til fordel for staten eller sådan, at man gør patentet offentlig tilgængeligt. Det er altså en bestemmelse, som ikke kommer til at stå i loven, hvis den bliver som lovforslaget her. Jeg vil henstille, at man underkaster dette spørgsmål en særlig overvejelse.

[Johan Asmussen.]

Lad mig så endelig sige med hensyn til den mere tekniske side af lovforslaget, at ændringerne vedrørende patentmyndighederne sikkert betyder en udmærket modernisering; ikke mindst synes jeg, det er en rigtig tanke, at man vil oprette et ankenævn. Det er meget beskedent, hvad lovforslaget siger om, hvordan dette ankenævn skal indrettes — jeg er klar over, at man også fra anden side har peget på det. Jeg vil gerne henstille, at man særligt beskæftiger sig med ankenævnets uvildighed. Jeg tror, man skulle komme ind på en nærmere specifikation af, hvordan ankenævnet skal sammensættes for at sikre, at det bliver så uvildigt og upartisk som på nogen måde muligt, og således at rimelige hensyn også på dette område tages til de partsinteresser, som vi ved flere lejligheder har beskæftiget os med.

Lovforslaget om de hemmelige patenter skal jeg ikke gøre nogen bemærkninger om. Det samme gælder lovforslaget om arbejdstageres opfindelser, som jeg allerede har været inde på.

Vi kan altså ikke på dette stadium fra de uafhængiges side tage nogen endelig stilling til, hvordan vi vil stille os til patentlovsforslaget. Vi tror, at det vil komme til at se en del anderledes ud, og vi håber, at udvalgsarbejdet vil blive så grundigt, at det kan danne seriøs basis for fortsatte forhandlinger også på nordisk plan.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Der har ved disse lovforslags behandling dels været drøftet detaljer, dels principper. Jeg skal så vidt muligt holde mig fra detaljerne og kun gøre nogle kommentarer til nogle af de principper, der har været berørt.

Et af de principper, som flere af ordførerne har berørt, er, om en patentlov giver et monopol. Det kan man vel godt sige, men man skal være opmærksom på alternativet, og alternativet er jo, at hvis ikke vi får retten til at udnytte opfindelser gennem patenter, får vi hemmeligholdelse af disse opfindelser og dermed ikke mulighed for den øgede, den videregående forskning — som hr. Knud Thomsen var inde på — der sætter os i stand til at bygge videre på de opfindelser, der er sket, og derved udbygge den tekniske udvikling i vort

samfund. Jeg tror, at patentordningen har været medvirkende til, at samfundet har nået den udvikling, det har nået i dag, fordi man som sagt har kunnet bygge videre på de gjorte opfindelser.

Dernæst har man været inde på ankenævnet. Det fællesnordiske ankenævn vil blive oprettet. Hr. Johan Asmussen rejste spørgsmålet om dette ankenævns uvildighed. Der forhandles i øjeblikket i de nordiske lande om formen for det. Jeg mener, det er nødvendigt, at vi får et sådant ankenævn. Jeg ved, at det fra norsk side er stillet som en betingelse for at gå med til denne patentlovgivning, at der bliver oprettet et nordisk ankenævn. Hvis der bliver oprettet et sådant ankenævn, vil det blive den første selvstændige domstol for nordiske anliggender; men jeg synes ikke, vi her skal drøfte detaljerne, for når man har færdigdiskuteret sagen i de nordiske lande, vil spørgsmålet om dette ankenævns etablering blive forelagt i form af et selvstændigt lovforslag i de nordiske landes parlamenter, altså også her i folketinget. Der vil således blive anledning til at diskutere ankenævnets uafhængighed, dets sammensætning og dets funktioner, når man er færdig med forarbejderne til lovforslaget i de nordiske lande.

Hr. Ib Thyregod var inde på spørgsmålet om fællesmarkedet — det er vi selvfølgelig opmærksom på. Jeg mener ikke, at dette lovforslag foregriber forhandlingerne i fællesmarkedet. Der er jo gjort udførligt rede herfor i bemærkningerne, så jeg skal nøjes med at henvise til dem og blot tilføje, at jeg er vidende om, at man i fællesmarkedet skæver til de nordiske forhandlinger, fordi det for flere lande er et nyt felt, vi her har opdyrket, et felt, som man ikke kender i samme grad andre steder; derfor vil man fra fællesmarkedets side følge dette arbejde i de nordiske lande meget nøje.

Det er klart, at et af de stridsspørgsmål, som er opstået under forhandlingerne om dette lovforslag med erhvervslivet, med industrien, har drejet sig om kapitel III. Der kan siges meget både for og imod. Industrien har brugt det argument, at der ville blive meget at overvåge, når der kom så mange patenter. Det er så et spørgsmål, hvor mange patenter der kommer, hvis vi

[Handelsministeren.]

får denne nordiske ordning — det har der også været strid om. Man har fra industriens side sagt, at der ville blive tale om op til en femdobling af antallet i øjeblikket. Det er fra myndighedernes side blevet bestridt. Jeg har ladet dette undersøge, og ved, at antallet af nordiske ansøgninger i alle nordiske lande er 8.000, og der er 12.000 udenlandske ansøgere i samtlige nordiske lande — det gælder for året 1965 — altså i alt 20.000. Man regner med, at 40 pct. resulterer i patenter, d.v.s. 8.000. Fra Danmark er antallet af ansøgninger 7.000; regner vi også her med 40 pct., bliver patentantallet 2.800, og trækker vi disse 2.800 fra de 8.000, bliver det rundt regnet 5.000. Det vil altså sige knap en fordobling af patenternes antal; men det kan kun være et skøn. Man ved ikke, hvor mange der vil søge om et patent i Danmark, når man kan søge det på nordisk basis. Vi er af den opfattelse, at de, der virkelig har interesse i et patent i Danmark, har søgt det, før en nordisk lovgivning bliver en realitet.

Endvidere er der lægemidlerne og næringsmidlerne. Det er klart, at der er uenighed herom. Når jeg har taget dem med, er det, fordi der er denne mulighed for en overgangsperiode på op til 10 år, efter at konventionen er ratificeret. Og der er ikke så stor forskel på lovforslaget og det, der er praksis i dag. Jeg erkender — som hr. Knud Thomsen siger — at man kunne jo føre praksis tilbage til loven, som den er. Så ville forskellen blive større — det er erkendt — men deroverfor vil jeg understrege, at hvis man gør det, eller man ikke følger den linje, som er angivet i lovforslaget, så er der ingen mulighed for at opnå nordisk enighed på dette område.

Endelig har man drøftet ikrafttrædelsen af kapitel III. Fra flere sider har man rejst det spørgsmål, om det skulle overlades til folketinget at afgøre, hvornår dette kapitel skal træde i kraft. Jeg vil sige, at når kapitel III skal sættes i kraft, vil det ske ved en konvention, og denne konvention vil blive forelagt folketinget, så folketinget kommer altså ind i billedet, når der skal tages stilling til, hvornår kapitel III skal træde i kraft.

Så har man rejst det spørgsmål, om lovforslaget er fremsat for sent eller — som hr.

Johan Asmussen sagde — for tidligt. Når det er blevet fremsat nu, er det jo som nævnt — og som jeg har sagt i fremsættelsestalen — for at vi kan få nedsat udvalg og få disse forhandlinger i gang med de andre nordiske lande. Man kan så spørge, om det er tilstrækkeligt med de to måneder. Jeg tror godt, man kunne bruge resten af sin tid til at diskutere patenter, men jeg vil tro, at man, når handelsministeriet og patent- og varemærkevæsenet er villige til at stille eksperter til rådighed — og det er de selvfølgelig — for folketingsudvalget, såfremt det måtte ønske at arbejde i sommer, da vil kunne gå vel rustede til forhandlingerne i Stockholm i slutningen af august måned. Jeg er heller ikke i tvivl om, at hr. Knud Thomsen, hvis kendskab til patenter jeg har meget stor respekt for, vil være en glimrende manuduktør for de øvrige udvalgsmedlemmer. Det er da i øvrigt helt klart, at dette møde i Stockholm i august ikke bliver det eneste møde. Jeg er helt overbevist om, at de nordiske udvalg kommer til at holde adskillige møder, før man bliver færdig, for skal der ændres noget i denne lovgivning, så er det en betingelse — det skal vi have for øje, både når det gælder næringsmidler, og når det gælder lægemidler — at de fire nordiske lande bliver enige; ellers bliver der ikke noget ud af den nordiske lovgivning.

Lovforslaget om arbejdstageres opfindelser har kun taget revisionsbestemmelsen med, og det vil altså sige, at den nuværende tilstand gælder, indtil patentlovsforslaget er vedtaget. Jeg erkender i relation til hr. Johan Asmussens spørgsmål, at det kan være et juridisk spørgsmål, om man i patentloven kan ændre en anden lovgivning, men det kan vi også se på i udvalget, så man kan få det juridiske spørgsmål i orden.

Spørgsmålet om virksomhedsopfindelser har været drøftet meget grundigt, og ingen af de andre nordiske lande har ønsket at gå ind for det; det er altså også et krav, der er stillet fra de andre nordiske lande, og når det er stillet så stærkt, skyldes det vel, at man i nogle lande, bl. a. i USA, kræver, at der skal være en fysisk person, for at man accepterer et patent.

Hr. A. C. Normann spurgte, hvorfor Island ikke var med. Island har ikke ønsket at være med i dette nordiske samarbejde,

[Handelsministeren.]

men Island er holdt orienteret, mens komiteerne har arbejdet i de nordiske lande.

Om det andet spørgsmål, som hr. A. C. Normann rejste, vedrørende mærkningen af varer, det vil sige DEMKO-ordningen, vil jeg ikke sige hus forbi, men det er altså ministeriet for offentlige arbejder, dette sorterer under. Disse bestemmelser står jo i stærkstrømsloven og i svagstrømsloven, men vi har i anden anledning drøftet sagen, og ministeren for offentlige arbejder er helt opmærksom på den begrænsning, der ligger i den frie handel mellem de nordiske lande på grund af disse bestemmelser.

Jeg takker for den modtagelse, lovforslagene har fået; jeg er klar over, at der skal føres lange forhandlinger både om principperne og detaljerne, og vi er selvfølgelig villige til at give alle de oplysninger, der kan gives, og også stille sagkyndig medvirken til rådighed for udvalget i dets videre arbejde.

Ib Thyregod: Jeg vil gerne til afslutning gøre et par enkelte bemærkninger i anledning af de oplysninger, handelsministeren kom med nu her til sidst, og som jeg synes er interessante, nemlig bl. a. spørgsmålet vedrørende den fællesnordiske ankeinstans, som tænkes oprettet.

Jeg forstod det sådan på handelsministeren, at det var et krav fra norsk side, og at det var under overvejelse at oprette en sådan fællesnordisk instans. Jeg forstod videre på handelsministeren, at der ville blive tale om en domstol, den første nordiske domstol, der ville blive oprettet på denne måde. Det er klart, det er noget meget interessant for os at få oplysning om, og jeg mener, det er af væsentlig betydning, at vi i forbindelse med lovforslagets behandling her i folketinget — jeg ved ikke, om handelsministeren kan oplyse mere om det i øjeblikket — får disse oplysninger om, hvorledes denne nye ankeinstans skal være. Skal det være en egentlig domstol, eller skal det blot være et nævn? Skal sagerne senere kunne indbringes for de almindelige domstole, f. eks. i de nordiske lande, eller skal det kun være denne ankeinstans, der skal træffe den endelige afgørelse i disse sager? Hvis det er tilfældet, er det afgørende, som det er

blevet nævnt, at denne instans er fuldstændig uafhængig. Det er principielle spørgsmål af væsentlig betydning, man her kommer ind på.

Så er der problemerne i forbindelse med fællesmarkedet. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg tidligere har sagt om dette spørgsmål, at jeg mener, det er meget væsentligt i den markedssituation, vi står i, at vi får gennemført en ordning, der passer ind i det system, vi senere kommer ind i. Nu sagde handelsministeren, at man i fællesmarkedet skæver til de nordiske lande, og hvis man gør det, mener jeg, at vi omvendt i lige så høj grad må skæve til fællesmarkeds-løsningen. At det ikke er det samme, kan jeg blot nævne et enkelt eksempel på. F. eks. er det således, at der er forskellig beskyttelsestid for patenter efter den konvention, som foreligger inden for EEC, og den, der her er tale om, og der er naturligvis også andre forskelle.

Endelig vil jeg gerne sige, at jeg forstod på handelsministeren i anledning af det, jeg havde sagt, at det var tanken, at kapitel III først skulle træde i kraft efter en konvention, med andre ord ved folketingets medvirken. Jeg henstiller, at også spørgsmålet om eventuel indførelse af patent på fødemidler og på lægemidler i det omfang, vi nu finder frem til en løsning vedrørende dette spørgsmål, bliver forelagt folketinget til sin tid i overensstemmelse med det synspunkt, som gælder for kapitel III.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Thestrup): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de tre lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om mælkekontrol og forslag til lov om ændring af lov om levnedsmidler m. m. har afgivet

[Anden næstformand.]

betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om indskud på kapitalbindingskonti har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om Danmarks biblioteksskole har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om højere forberedelseseksamen og forslag til lov om uddannelse af lærere til folkeskolen har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om svangerskabshygiejne har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Har SAS gennem den svenske handels- og arbejdsorganisation tilsluttet sig Sveriges Arbejdsgiverforening og i bekræftende fald: hvad er begrundelsen herfor?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spærgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 31. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

1) Anden behandling af:

Forslag til lov om overformynderiet.

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler m. v.

3) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring i arveloven.

4) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændringer i myndighedsloven.

5) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. [af Ib Thyregod m. fl.].

6) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v. [af Ib Thyregod m. fl.].

7) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om investeringsfonds [af Ib Thyregod m. fl.].

8) Anden behandling af:

Forslag til lov om indskud på kapitalbindingskonti.

9) Anden behandling af:

Forslag til lov om grundforbedring.

10) Anden behandling af:

Forslag til lov om finansiering af vandløbsregulering m. v. (Landvindingsloven).

11) Anden behandling af:

Forslag til lov om belåning af salgafgrøder.

12) Forhandling om økonomiministerens redegørelse til folketinget af 24. maj 1966 vedrørende inflationens årsager.**13) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:**

Forslag til patentlov, forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter og forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12⁶.

111. møde.

Tirsdag den 31. maj kl. 14.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om overformynderiet.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 79) findes i tidenden sp. 1829, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 989).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de 3 følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 80) findes i tidenden sp. 1829, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 989).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i arveloven.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 81) findes i tidenden sp. 1829, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 989).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i myndighedsloven.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 82) findes i tidenden sp. 1830, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 989).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Poul Dalsager: I udvalget har de 4 lovforslag fået en meget grundig behandling, der har resulteret i, at udvalget nu foreslår disse forslag gennemført med ganske få ændringer. Det drejer sig om 2 ændringsforslag til forslag til lov om overformynderiet og 4 ændringsforslag til forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler samt redaktionelle ændringer i forslag til lov om ændring i arveloven og forslag til lov om ændringer i myndighedsloven.

Ændringsforslag nr. 1 til overformynderilovforslaget drejer sig blot om en anden ikrafttrædelsesdato, medens ændringsforslag nr. 2 indeholder en revisionsbestemmelse, idet udvalget har ønsket, at der i folketingsåret 1974-75 på ny skal tages stilling til, hvorvidt overformynderiet kan anbefales videreført, nu som en statsinstitution i overensstemmelse med det foreliggende lovforslag. Her skal det anføres, at justitsministeren har givet tilsagn om at lade udarbejde økonomiske oversigter med skønsmæssige regnskaber over statens indtægtægter og udgifter i forbindelse med forvaltningen af umyndiges midler.

Vedrørende forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler foreslås en udvidet adgang til anbringelse af midlerne i aktier og obligationer og investeringsforeninger. En henvendelse fra Dansk Landbrugs Realkreditfond og Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk har resulteret i, at ministeren har givet tilsagn om, at de af disse institutioner udstedte obligationer vil blive medtaget i den bekendtgørelse om anbringelse af myndiges båndlagte midler, der kommer om nogen tid. Det kan endvidere oplyses, at det ved første behandling af alle ordførere rejste spørgsmål om den lave forrentning af umyndiges kontante midler i overformynderiet har fundet sin løsning, idet justitsministeren